

Mandat

Utvalget ble bedt om å vurdere gjeldende regulering av åpningstider på hellig- og høytidsdager og eventuelt foreslå endringer.

Utvalgets skulle blant annet også

- Vurdere oppheving av reguleringen av åpningstider for faste utsalgssteder på hellig- og høytidsdager i helligdagsloven § 5
- Vurdere justeringer av påbudet om butikkstengt og unntaksreglene
- Hente inn nordiske erfaringer
- Ta utgangspunkt i å forenkle regelverket

Medlemmer

Erling Lae, tidligere fylkesmann

Harald Jachwitz Andersen, Virke

Gunhild Sun Bellsli, markedssjef

Beate Milford Berrefjord,

Konkurransetilsynet

Carin Blom, detaljhandelsanalytiker

Nils-Henrik M. von der Fehr,
professor i samfunnsøkonomi

Gyrid Berge Giæver, Forbrukerrådet

Kristina Hansen, ordfører i Nordkapp
kommune

Bjørn Næss, NHO Handel

Filip Rygg, leder og konsulent

Trine Lise Sundnes, Handel og Kontor

Frank Sve, gruppeleder i fylkestinget
i Møre og Romsdal

Ragnar Wiik, Forbruker Europa

Ståle Økland, forsker og forfatter

NOU 2017: 17 På ein søndag?

- Vi vet ikke alt, men vi vet nok om konsekvensene av å endre åpningstidsreglene, til å gi statsråden et råd
- Flertallets forslag vil gi bedre regler, likere konkurransevilkår og videreføre søndag som annerledes dag
- Særmerknad fra Handel og Kontor, NHO og Virke

Jeg er spesielt fornøyd med...

- Godt diskusjonsklima i utvalget
- Kunnskapsnivået i utvalget og bidragene fra dem vi har møtt
- Opprydning i faktagrunnlaget
- Kunnskap og ideer fra Norden og Nederland
- Dokumentert historien til åpningstidsreglene – til både inspirasjon og refleksjon

Har vi søndagsåpne butikker?

- Kiosker og bensinstasjoner
- Hagesentre og suvenirbutikker
- Om lag 600 søndagsåpne dagligvare butikker
- 90 prosent har maksimalt 15 minutters kjøring til søndagsåpen butikk. For 3 millioner er det bare 5 minutter.
- 156 typiske turiststeder i 106 kommuner
- (e-handel)

Søndag er ikke en handlefri dag, men mindre "kommersiell aktivitet"

Andre land

- Sverige** frie åpningstider (ingen regler) siden 1972
- Island** fritt utenom 5 høytidsdager per år siden 1997
- Danmark** fritt utenom 13 høytidsdager per år siden 2012
- Nederland** kommunene bestemmer siden 2013 – omfattende liberalisering i 60 prosent av kommunene
- Finland** frie åpningstider siden 2016

Norge skiller seg ut.

Hvor annerledes er søndagen?

- Om lag 600 000 personer jobber søndag – regelmessig eller av og til
- Helse- og sosialtjenesten arbeider mest søndager.
- Ulike åpningstidsregler i Sverige, men nokså lik tidsbruk som i Norge
- Åpningstidsreglene utgjør det arbeidsrettslige vernet mot søndagsarbeid
- Lange tradisjoner for hvile og fri fra arbeid

Om varehandelen

- Stor bransje – en av sju virksomheter driver med handel
- Selger varer for 500 milliarder
- Om lag 240 000 arbeider i butikk – mest kvinner – mye deltid
- Den statlige reguleringen av åpningstider er ett av rammevilkårene
- Også legitime hensyn utenfor varehandelen og dens ansatte

Hva har utvalget funnet ut?

- Temperaturen i debatten har vært for høy. På begge sider
- Friere åpningstider vil *ikke* ha store konsekvenser for sysselsetting, økonomisk vekst, prisene, folkehelse, frivillig innsats
- Friere åpningstider kan ha konsekvenser som mer søndagsarbeid, deltid, klimagassutslipp (arbeidsreiser) og distriktsbutikker
- Turistunntaket praktiseres ulikt av fylkesmannsembetene. Kulturdepartementet har ikke hjulpet dem

Må noe gjøres?

- Reglene er ikke gode nok
- Umulig å unngå ulike konkurransevilkår så lenge det er reguleringer, men reguleringene bør bidra til likere konkurransevilkår. Noen aktører har utvist stor tålmodighet. Skal de skuffes igjen?
- Åpenbare lovbrudd viser at samfunnet har vokst ut av loven. Om vi liker det eller ikke.
- Alt regelverk må utvikles.
- Flertallet i utvalget mener vi ikke kan fortsette med dagens regler dersom skjermingen av søndagen skal stå ved lag.

Primær- og sekundærstandpunkter

Ikke flertall i Stortinget og befolkningen for omfattende liberalisering
...og heller ikke aktuelt med tilstramming.

Halve utvalget er prinsipielt tilhenger av en liberalisering etter svensk eller dansk modell, mens 4 utvalgsmedlemmer er prinsipielle tilhengere av dagens regelverk

Tross ulike prinsipielle utgangspunkter, har 11 av 14 medlemmer har samlet seg om et forslag til lovendringer.

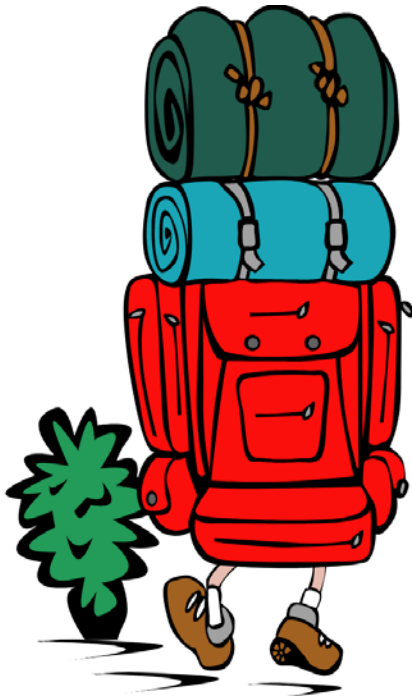
Litt flere og litt større butikker med frie åpningstider

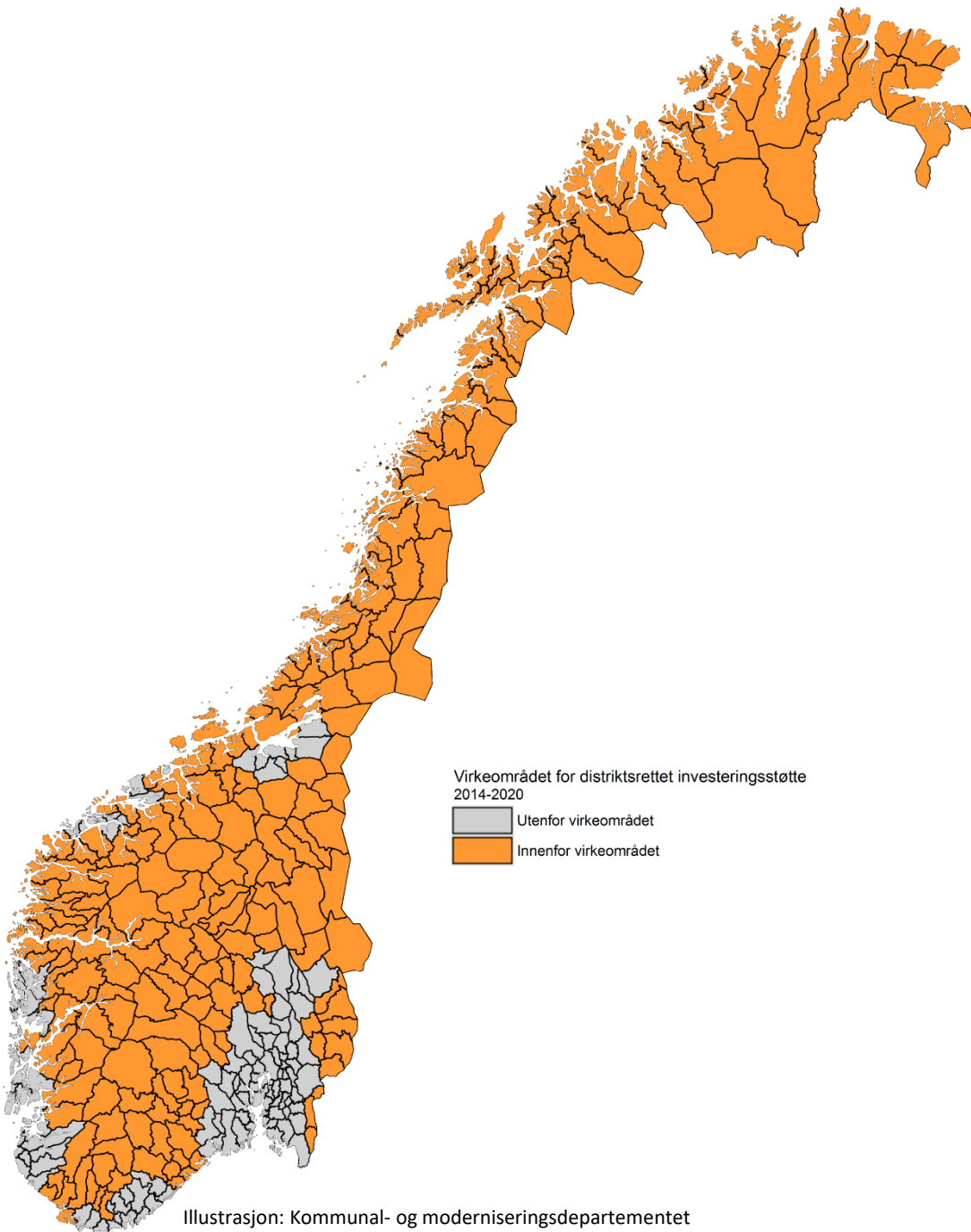
Eget unntak for bensinstasjoner 150 m²

Eget unntak for butikker som selger lokale husflids- og suvenirvarer

Nytt unntak for søndag ettermiddag

- Alle bransjer
- Kl. 1300-1900
- Vanlige søndager, andre påskedag og andre pinsedag
- Innenfor 150 m²

Illustrasjon: Kommunal- og moderniseringsdepartementet

Revidert turistunntak

Over 150 steder har frie åpningstider hele eller deler av året. Endringer:

- Bare i distrikts-Norge (oransje i kartet)
- Ikke i sentrale strøk (grått i kartet), som Tjøme, Stavern (12/14)
- Sikre enhetlig praksis ved å overføre ansvaret fra fylkesmennene til Kulturdepartementet (14/14)
- Ikke åpent de største høytidsdagene
- Oppheve hagesenterunntaket (12/14)

Forenkling og forbedring av gjeldende rett

- Litt flere butikktyper får holde åpent når de vil (opp til 150 m²)
- Butikker i alle bransjer får holde åpent på vanlige søndager etter kl. 13 (opp til 150 m²)
- Oppheve unntaket for hagesentre og for campingplasser
- Bare turistunntak i distriktene. Forvaltes av departementet

Hva blir konsekvensene?

- Likere konkurransevilkår, bransjenøytralitet
- Skjerming av søndag formiddag og de store høytidsdagene
- Påvirker ikke sysselsetting, økonomisk vekst, prisene, folkehelse, distriktsbutikker eller frivillig innsats
- Noe mer søndagsarbeid, men ikke i store butikker
- Begrensede konsekvenser for deltid, klimagassutslipp (arbeidsreiser)
- Fjerner de mest uheldige utslagene av turistunntaket. Enhetlig praktisering av unntaket i Kulturdepartementet
- Fortsatt mulig for reiselivet å gi et godt tilbud

Det er mulig kampen om virkeligheten fortsetter,
men utvalget har ryddet unna mange påstander.

Jeg håper folk tar seg tid til å lese i utredningen før de
bestemmer seg. Også våre folkevalgte på Stortinget.

Takk for oppmerksomheten!